

Popularnonaukowe streszczenie projektu badawczego

Odzyskanie niepodległości w 1991 roku było dla Gruzji momentem przełomowym. Powrót suwerenności umożliwił rozpoczęcie procesu transformacji, który niósł za sobą zarówno pozytywne jak i negatywne skutki. Z jednej strony doprowadził do upadku modelu gospodarki centralnie sterowanej, która przez lata zapóźniała ekonomicznie i społecznie obszar tzw. bloku wschodniego. Z drugiej jednak strony specyfika i siła oddziaływania nowych uwarunkowań oraz tempo wprowadzanych zmian spowodowały, iż transformacja była dla Gruzji terapią szokową.

Upadek nieopłacalnych gałęzi przemysłu, tendencje separatystyczne Abchazji i Osetii Południowej oraz walka o władze klanów politycznych, doprowadziły państwo na skraj upadku. W wyniku konfliktów zbrojnych, wzrostu przestępczości, korupcji, bezrobocia oraz ubóstwa wielu mieszkańców decydowało się emigrować z kraju. Tak jak w przypadku innych państw postkomunistycznych, podlegających procesom transformacji systemowej, w Gruzji uwidoczniły się silne dysproporcje regionalne, pogłębiające się w kolejnych latach przemian. Przyjęty przez władze model polityki regionalnej, wzorowany na systemach zachodnich ulega obecnie zderzeniu z gruzińską rzeczywistością - utrzymującą się niestabilną sytuacją wewnętrzną oraz licznymi barierami, które skutecznie hamują proces reorganizacji i rozwoju państwa.

Co ważne, na zróżnicowanie regionów Gruzji oraz występowanie pomiędzy nimi dysproporcji rozwojowych oddziałuje nie tylko kondycja gospodarki, polityka oraz przyroda, ale również specyficzne dla Kaukazu czynniki takie jak historia, kultura czy etniczność. W związku z powyższym za główny cel niniejszego projektu uznano ocenę skali zróżnicowania poziomu i dynamiki rozwoju społeczno-gospodarczego regionów Gruzji oraz jego uwarunkowań w realiach transformacji systemowej.

Główną przesłanką decydującą o podjęciu powyższej tematyki jest utrzymująca się trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna kraju, problem pogłębiających się dysproporcji regionalnych, wpływających na jakość życia mieszkańców oraz procesy depopulacji peryferii. Na wybór przedmiotu analiz wpłynął ponadto fakt, iż sama Gruzja jest interesującym obiektem badań głównie ze względu na jej strategiczne pod względem transportowym, energetycznym, politycznym i militarnym położenie w regionie Kaukazu. Gruzja coraz częściej staje się przedmiotem publikacji popularnonaukowych oraz destynacją turystyczną Polaków. Ze względu na jej aspiracje polityczne (chęć wstąpienia do UE i NATO), strategiczne położenie oraz coraz liczniejsze powiązania z Polską, koniecznym wydaje się spojrzenie na nią nie tylko przez pryzmat popularyzowanych przez media pięknych widoków i uśmiechniętych ludzi, ale również realnych problemów gospodarczych i barier rozwoju, ujmowanych z naukowego punktu widzenia. Jest to szczególnie ważne również ze względu na możliwość transferu polskich doświadczeń w zakresie procesów transformacji na grunt gruziński, a co za tym idzie pomocy państwu, borykającemu się z trudną sytuacją społeczno-ekonomiczną, w kształtowaniu jego wizji rozwoju.